

Thema: Een naam leeft voort!

PREEK

**voor de Eeuwigheidszondag
naar aanleiding van Ruth 4,14
op 22 november 2020**

Liturgie

Mededelingen van de kerkenraad

Toelichting op het liturgisch bloemstuk

Welkom

LB 885 : 1,2 Groot is uw trouw, o Heer

Gebed

Heer, herinner U de namen... (1)

Gezang 225 : 1,2,6 GK Nu gaan de bloemen nog dood

Schriftlezing:

• *Ruth 4,9-22*

• *1 Korintiërs 15,12-19*

Psalm 63 : 2,3 Uw liefde is het hoogste goed

Preek over Ruth 4,14 slot – Een naam leeft voort!

Sela – Ik zal er zijn

Heer, herinner U de namen... (2)

LB 728 : 1,2,3 De heiligen ons voorgedaan

Wij gedenken samen onze gemeenteleden die dit jaar gestorven zijn.

Wij gedenken hen in dankbaarheid.

Wij blijven met hen verbonden in de gemeenschap der heiligen.

Wij gedenken hen in Jezus Christus, de vaste grond van ons bestaan.

Hij is de Heer van leven.

We noemen de namen

hardop, één voor één,

in de wetenschap God

vergeet er geen.

Gelukkig zijn zij die in verbondenheid met de Heer sterven. Zij mogen uitrusten van hun inspanningen, want hun daden vergezellen hen (Opb. 14,13)

Psalm 103 : 6,7 De mens is aan het sterven prijsgegeven

Dankzegging en voorbede

Collectemoment

LB 416 : 1,2,3,4 Ga met God en Hij zal met je zijn

Zegen van St. Patrick

Gemeente van de Heer Jezus Christus,

Er zijn van die namen die onvergetelijk zijn.

Van een voetballer als Johan Cruyff tot een schilder als Rembrandt.

Of misschien moet ik het andersom zeggen, want Rembrandt gaat al langer mee dan Cruyff. De naam van Cruyff leeft voort in de Amsterdams arena die naar hem genoemd is, die andere naam doet dat in het naar eigen zeggen succesvolle televisieprogramma *Project Rembrandt*.

Bekende namen. Namen om nooit te vergeten.

Er klinken vandaag namen. De naam van

.....

Namen – om nooit te vergeten, zeker niet voor hen en door hen die hen vandaag met ons als gemeente herdenken.

Dat wil niet zeggen dat alle namen onvergetelijk zijn.
Het wil zelfs niet zeggen dat we de namen van hen die we vandaag herdenken nooit vergeten.

Zoals dat gaat met namen – en met hen die die namen hebben gedragen.

Je weet nog de naam van je vader, je moeder.

Je weet vaak nog de naam van je grootouders.

Maar de naam van je overgrootouders...

En de naam van hun ouders...

Zo gaat het met een naam, misschien wel met verreweg de meeste namen.

De meeste zijn bestemd om in een dik vergeetboek terecht te komen.

**

Zo dreigt het ook te vergaan met de naam van de man met wie het begint in het Bijbelboek Ruth.

Elimelech – Mijn God is Koning betekent die naam.

In die naam klinkt door hoe het God is die de Heer van leven is.

Hoe Hij het voor het zeggen heeft – in de wereld èn in jouw en in mijn leven.

En dus ook dat deze God het voor het zeggen heeft in het leven van de hoofdpersonen in het boek Ruth.

Dat boek begon met het vertrek uit Betlehem van een man met zijn vrouw om zich te vestigen in buurland Moab. Dat is een verhaal apart, maar waar het me vandaag om gaat is dat er dan staat: *De naam van de man was Elimelech (1,2).*

Mijn God is Koning.

Het is een naam die uit beeld lijkt te verdwijnen – door zijn dood, één vers verderop.

En niet alleen zijn naam verdwijnt uit beeld. Dat gebeurt ook met de namen van zijn beide zonen Machlon en Kiljon. Ook hun namen lijken te worden uitgewist – net als de naam van hun vader. Prijsgegeven aan het vergeten.

Het leven van Noömi, de vrouw van Elimelech en de moeder van Machlon en Kiljon, komt door hun sterven op dood spoor terecht.

Er is alleen een onnoembaar verdriet.

Er is ook een toekomst die afgebroken is.

Een naam dreigt te verdwijnen.

Met haar schoondochters Ruth en Orpa keert Noömi terug naar haar geboortegrond, maar dat maakt haar toekomst er niet anders, omdat alle hoop dat ze ooit nog kinderen vervlogen is.

Het maakt haar bitter: *noem mij maar Mara.*

Bittere teleurstelling – vanwege het einde van een naam. *De Ontzagwekkende heeft mijn lot zeer bitter gemaakt* – zo verklaart ze die naam (1,20).

Ik denk dat velen vandaag zich bij haar verdriet iets voor kunnen stellen.

Bij de pijn en het gemis.

Misschien ook bij de bitterheid die je in je op kunt voelen komen.

Nee, ik weet het: het sterven kan ook een verlossing betekenen.

En niet ieder sterfgeval brengt bitterheid met zich mee.

Maar als één ding maar al te waar is, dan is het wel dat dood de laatste, de ultieme vijand is. Zo noemt de Bijbel hem niet alleen (1 Kor. 15,26).

Zo is hij ook.

Wat brengt de dood een gemis aan het licht.

Gemis – van wat er was, aan warmte, aan liefde, aan herinnering.

Gemis – soms ook gemis aan wat er niet was.

**

Zelf luister ik graag naar de podcast (een soort geluidsbestand) *Eerst dit* – die elke werkdag een korte overdenking biedt op een gedeelte uit de Bijbel.

Een maand of wat geleden ging het in die podcast over het gedeelte dat op deze Eeuwigheidszondag onze aandacht heeft, Ruth 4.

Die podcast begon met het verhaal over Eli Wiesel – een Jood die als wees uit het concentratiekamp kwam. Van zijn zus en zijn moeder was hij gelijk al aan het begin gescheiden. Zijn vader verloor hij later tijdens de beruchte dodenmarsen.

Zonder vader, zonder moeder, zonder zus kreeg hij zijn vrijheid terug.

De sporen die dit verlies trokken waren diep.

Nooit meer – zo zei hij op de radio – zou hij trouwen.

Zijn leven was op dood spoor terecht gekomen.

Bitterheid was zijn deel.

Zijn vriend sprak hem erop aan, spoorde hem aan om niet zulke vergaande uitspraken te doen. En al zijn het je vrienden die je de waarheid vertellen, Eli Wiesel hield vol: trouwen doe ik niet.

Totdat hij Marion ontmoette, verliefd op haar werd, een zoon bij haar kreeg en hem de naam van zijn vader meegaf.

Verwonderd riep hij het uit: *A name has come back to us* – een naam is bij ons teruggekomen.

Het leek of die naam uitgewist was.

Verdwenen in het vergeetboek met daarin namen van miljoenen Joden waar de vader van Eli Wiesel er één van was.

Maar in het kind dat geboren wordt, in de naam die het meekrijgt gebeurt er iets wonderlijks.

Een naam wordt onttrokken aan de vergetelheid.

Wordt opgetrokken uit de diepte van de dood.

Een naam komt terug: *a name has come back to us*.

**

Dat is wat je ziet gebeuren in Ruth 4.

Ook daar gaat het om een naam.

Een naam op dood spoor.

Het is de naam van de man van Ruth, Machlon.

En het is de naam van de man van wie deze Machlon het land heeft gekregen, de naam van zijn vader Elimelech.

Zijn ze vergeten – die namen? Toch niet!

Hoe dat komt?

Omdat er één is die zich opoffert – om die naam voort te laten leven: Boaz.

De nacht tevoren heeft deze man op zijn de dorsvloer een ontmoeting gehad met Ruth. Ze zocht zijn bescherming: *spreid uw vleugel uit over uw dienstmaagd, want gij zijt de lossen* – stond er vroeger (3,9; vert. '51).

De lossen – dat was iemand uit je familie, dichtbij of minder dichtbij.

De lossen – dat was iemand die zich om je lot bekommerde, iemand met wie je een relatie had. Die relatie bracht verantwoordelijkheid met zich mee. Het was de verantwoordelijkheid om voor elkaar op te komen, om elkaar te verlossen uit een benarde situatie en daarmee de plicht die je als familielid had in te lossen.

Als je dat weet krijgt de gang van Ruth naar de dorsvloer, krijgt haar verzoek aan Boaz om op te treden als lossen diepgang.
Het gaat om haar leven, het gaat om haar toekomst.

Boaz – hij maakt er werk van om te voldoen aan het verzoek, misschien mag je het wel een aanzoek noemen, dat Ruth hem de nacht tevoren heeft gedaan.
De volgende dag gaat hij naar de poort, de plek waar dit soort zaken geregeld. Daar maakt hij afspraken om heel het bezit van Elimelech en diens zonen Machlon en Kiljon op naam van hem zelf te zetten.
Vergis je niet – dat is geen kleinigheid.
Dat blijkt wel als die eerste lossen het erbij laat zitten.
Het land van Elimelech wil hij wel kopen. Zo goed is hij wel.
Maar als hij hoort dat hij Ruth erbij krijgt – dan past hij, omdat dat betekent dat het eerste kind wat hij bij haar krijgt niet zijn kind is, maar dat van Machlon. En dat betekent weer dat het land waar hij nu voor betaalt niet op naam van hem, maar op die van een ander komt.
Daar snijd je je wel erg mee in de vingers...
Nee, hij niet.
Daar verbindt hij zijn naam niet aan.

Dat doet Boaz wel.
Boaz – hij cijfert zichzelf weg.
Zijn bezit – en als je het verhaal kent is dat niet gering.
Zijn naam – waarvoor mensen respect blijken te hebben.
Hij neemt zijn verantwoordelijkheid.
Koopt het bezit van Elimelech.
Neemt Ruth tot vrouw – om de naam van haar man voort te doen leven op zijn land, zo zegt hij er zelf bij (4,10).
Juist zó maakt deze Boaz naam.
Het wonder gebeurt – het wonder van leven.
Ruth raakt zwanger en krijgt een zoon.
Hoor zijn naam: Obed, dienaar.
Het is de dienstbaarheid van leven die in dit kind vlees en bloed wordt.
Het is dit kind dat zijn grootmoeder Noömi levensvreugde verschaft.
Hoor maar wat de buurvrouwen (die het kind opvallend genoeg die naam Obed geven) zeggen: *Noömi* heeft een zoon gekregen (4,17).
Nog meer dan een kind van Ruth is deze Obed kind van Noömi.
Nog meer voor haar (Noömi) leek het leven vastgelopen in de dood.
Maar als God zich doet gelden breekt het leven door, weet zelfs de dood Hem niet tegen te houden.
A name has come back to us.
Meer nog dan het kind van Ruth is deze Obed kind voor Noömi.
Kind dat haar bitterheid verandert in vreugde.
Kind van hoop.
Het leven – dat leven afgebroken leek, gebroken in de knop – dat leven gaat dóór.
Dat leven heeft toekomst.

**

Het blijkt nog meer als je leest hoe het verder gaat.

Door deze Obed, kind van Ruth, kind dat de naam van Elimelech in leven houdt, brengt God de geschiedenis verder.

Opnieuw klinken er namen.

Namen met een verleden, een geschiedenis.

- *Peres*
- *Chesron*
- *Ram*
- *Amminadab*
- *Nachson*
- *Salmon*
- *Boaz*

Even dreigde de lijn van namen vast te lopen.

Even dreigde de hoop op verlossing kwijt te zijn.

Maar dan volgen die andere namen.

- *Obed* – het kind dat hier geboren wordt.
- *Isaï* – aan wie hij het leven en de hoop en de toekomst doorgeeft.
- *David* – de koning en tegelijk de vader van de Koning die komt, Jezus Christus.

Een naam leeft voort!

Een naam die zorgt voor het voortbestaan van Gods volk.

Een naam met toekomst.

**

Een naam leeft voor!

Misschien denk je zelf – hier in de kerk, maar ook als je op een andere manier op deze Eeuwigheidszondag met ons verbonden bent – wel aan een andere naam dan de namen die hier genoemd zijn.

Misschien is het een andere geschiedenis dan die van Ruth die jouw gedachten in beslag neemt.

Een ander gemis – of misschien beter: het gemis van die ander.

Een ander verdriet.

Als gemeente noemen we vandaag die vijf namen – namen van hen die ons ontvallen zijn.

Het zijn namen van mensen die we kenden, die een gezicht voor ons hadden – al was het gezicht van een enkeling van hen misschien voor sommigen van ons al wat aan het vervagen.

Wie was dat ook al weer? – hoor je dan.

Wie het ook is aan wie je vandaag denkt en hoe die gedachten ook gekleurd zijn door verdriet of gemis, door pijn of gebrek aan liefde – wie het ook is: het leven is alleen l even als je Hem kent die zich nooit afvraagt: *wie was dat ook al weer?*

Hij kent hen van wie de naam is uitgeroepen in de doop:

...

En nog meer dan dat hun naam klonk bij hun doop die andere naam, de naam van de Vader, de naam van de Zoon, de naam van de Heilige Geest.

In die grote naam zijn de namen van deze gemeenteleden vervat.

Sterker: in die grote naam ligt het leven van Gods volk en dus ook ons leven vervat.

Het is een leven dat dwars door de dood heen dórgaat.

In zijn naam blijkt Gods trouw aan wat Hij belooft.

Even leek het leven vast te lopen – in die wonderlijke geschiedenis van Ruth.

Maar dwars door de dood heen gaat God verder.
Geeft Hij uitzicht en vreugde.
En dat dankzij Hem die de nakomeling is van David, Jezus Christus.
In die naam klinkt léven.
Dat is méér dan een herinnering.
Eens wordt de naam van je geliefde onttrokken aan de dood.
Onttrokken aan de vergetelheid.
Onttrokken aan de weerbarstige en vaak verdrietige werkelijkheid van vandaag – om
eeuwig te leven bij God en met God.
Dan zullen wij het zingen: *A name has come back to us*
Een naam leeft voort!

Amen.